

גלין רנ"ז
שנה ו' תשע"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

רבי בון הלך יום אחד בדרך, פגש אותו ילד אחד ואמר לו: רבי וכי רוצה אתה שאלך עמך בדרך ואשמש לפניך? אמר לו "לך", הלך אחריו, בדרך פגש את רבי חייה ורבי אבא ורבי יהודה ברבי יוסי, אמרו לו וכי אתה לבדך ואין לך מי שישא משאך אחריו? אמר להם ילד אחד כאן שהולך אחרי, אמר רבי חייה ראוי היית להתחייב בעצמך, לפי שאין עמך עם מי שתדבר בדברי תורה, וישבו בשדה תחת אילן אחד, פתח רבי יהודה ואמר: בקריאת שמע יש רמ"ח תיבות, מאתים ארבעים ושמונה מילים כמניין רמ"ח איברים של אדם. בתוך כך הגיע אותו הילד עיף מהדרך וישב לפניו ושמע אותם הדברים, וקם על רגליו ואמר: הלא בקריאת שמע אין שם אלא רמ"ה מאתים ארבעים וחמש מילים תיבות, אמר לו רבי חייה שב בני שב, שמעת בזה דבר מהו? אמר לו כך שמעתי מאבי, שבקריאת שמע יש רמ"ח תיבות חסר שלוש למניין האיברים של אדם, כידוע ישנם רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איבריו של אדם, ושס"ה שלוש מאות ששים וחמש לא תעשה כנגד סס"ה גידים שיש באדם, ומה תקנתו? תקנו החכמים שהשליח ציבור חוזר ואומר את שלוש המילים האחרונות "ה' א-לוהיכם אמת" ובוה משלים רמ"ח מילים. באו החכמים ונשקוהו וקראו עליו "זכל בניך לימודי ה'" (ישעיה נ"ד י"ג)

(זוהר חדש רות)

פרשת השבוע

וכהנה, אך בין כל החפצים היה דבר מה שהוא שווה אצלי כל הון דעלמא, כתב היחוס שלנו המגיע עד דוד המלך ע"ה, את הכתב הזה לעולם לא נוכל לקבל בחזרה. רק עכשיו הבין הילד את עומק צערה של אימו, הוא ניסה לדבר על ליבה ויקרא בקול מרגש. אל תדאגי אמא, אנחנו נכתוב כתב יחוס חדש, כתב היחוס יתחיל ממני.

מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא

צבא בישראל (א' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, שבהיותו בן ארבע שנים בלבד כבר ידע בעל פה את כל התרי"ג מצוות, כפי סידרון הרמב"ם זיע"א. שאלו את חיים הפעוט מה ראית ללמוד בעל פה את כל תרי"ג המצוות? והוא השיב: נוכחתי כי חיילים חייבים לדעת בעל פה את כל הפקודות היוצאות מפי המפקד, אנחנו היהודים חיילים אנו בצבאו של ה', ועל כן עלינו לדעת בעל פה את כל פקודותיו וחוקיו, והיות ואני משתוקק להיות חייל טוב בצבא ה' לכן למדתי בעל פה את החוקים.

שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' למשפחותם לבית אבותם

(א' - ב')

מסופר: יחוסו של המגיד הקדוש ממעוריתש זיע"א הגיע עד רבי יהודה הנשיא ולמעלה בקודש עד דוד מלך ישראל. בהיותו ילד בן שמונה פרצה דליקה בבית הוריו ויהי בל הבית למאכולת אש. בחסדי ה' ניצלו כל בני הבית, אך הדירה וכל החפצים שבתוכה נשרפו כליל. הצרה נגעה ללב כולם, אך בעיקר ניכרת היתה על פני האם עקרת הבית, בשום אופן לא יכלה להתנחם, ימים עברו שבועות חלפו ועדיין עמד האסון נגד עיניה. פעם כאשר חזר דוב בער הקטן הביתה ומצא את אימו בוכה על ביתם שנשרף. פנה אליה בשאלה, אמא יקרה, מה לך כל הבכי והקינה, הלוא בטוחים אנו בחסדי ה' שימלא את חסרונו. השיבה אמו של המגיד: בני יקירי, אינני מבכה לא את הבית לא את החפצים ודברי הערך שהיו למאכולת. אש את כל אלו ימלא ה' ויחזיר לנו כהנה

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:18 ת"א: 8:21 ר"ת: 8:54

פרשת במדבר

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:01 ת"א: 7:16

הבעל שם טוב, אבל אם אתה רוצה שאני אברך אותך, תצטרך לבוא אלי למעזיבו, ודרך אגב אוכל לתת לך עצה טובה, הואיל ואצלנו במדינה יש מחסור גדול בין, כשתבוא אלי כדאי שתקח איתך מאה חביות יין מהמין המשובח ביותר, תוכל להרוויח על כך טבין ותקילין.

זמן רב עבר מאז הביקור אצל היהודי שהצטיין בהכנסת אורחים, ותלמידי הבעל שם טוב כבר שכחו ממנו לגמרי. פעם אחת אמר הבעל שם טוב לתלמידיו, היום הגיעה לעיירה חבורה של קבצנים, לכו ואמרו להם שאני מזמין אותם לסעודת השבת. התלמידים התפלאו למשמע דברי רבם, מאז ומתמיד נהגו קבצנים וסתם עוברי אורח לבוא לעיירה, כשכל צורכיהם היו על חברת הכנסת אורחים שדאגה להם ללינה ולאוכל. והנה עכשיו מזמין אותם הבעל שם טוב אליו הביתה. כאשר הקבצנים התיישבו ליד השולחן, קרא הבעל שם טוב לאחד מהם והזמינו לשבת לידו, האם אתה מכיר אותי? שאל הבעל שם טוב הקדוש את הקבצן.

כן, השיב היהודי הקבצן, הייתה לי הזכות לארח את הרבי ותלמידיו בביתי שבכפר לפני כך וכך זמן. התלמידים שישבו סביב השולחן עשו את אוזניהם כאפרכסת, כדי לא להחסיר אף מילה מהדו שיח שהתנהל בין הבעל שם טוב ובין הקבצן, נו, ספר לנו מה קרה לך מאז אמר הבעל שם טוב לאורח. והלה פתח את פיו וסיפר: כאשר הרבי אמר לי כי בבואי אליו למעזיבו יברך אותי שאזכה לחיי העולם הבא, ויחד עם זאת יעץ לי להביא עמי מאה חביות של יין משובח. האמנתי בכל דברי הרבי, לא חשבתי פעמיים ומיד מכרתי את כל מה שהיה לי, וקניתי מאה חביות יין. יצאתי לדרך ועברנו ביער, לעת ערב פרצה סערה גדולה וגשם זלעפות ירד, כאילו השי"ת רצה לשלוח שוב מבול לעולם, הדרך נשטפה כליל והעגלות לא יכלו להמשיך ולהתקדם.

ירדתי מן העגלה השארתי את הכול בידי העגלונים, והלכתי לחפש בית או פונדק כלשהו שבו אוכל לבלות את הלילה. מרחוק הבחנתי באור קטן שהבהב באפילה, והתחלתי ללכת לאותו כיוון, עד מהרה הגעתי ויצא לקראתי יהודי זקן בעל זקן שיבה והזמין אותי במאור פנים להיכנס פנימה. בפנים הבית היה חם ומאיר וגם הזקן האיר לי פנים עד שהחיה את נפשי.

ליומא דהילולא של הבעש"ט הקדוש זיע"א (חג השבועות) פעם אחת אמר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א לתלמידיו, בואו ואראה לכם מכניס אורחים אמיתי. מיד ציווה לרתום את הסוסים לעגלה להתכונן לדרך ועד מהרה הייתה כל החבורה בדרכה אל יעד בלתי ידוע. הגלגלים של העגלה נעו במהירות וגמאו מרחקים, עלו להר וירדו לבקעה וחזור חלילה, עד שלבסוף כאשר השמש עמדה לשקוע, הגיעו לכפר ונעצרו ליד בית מרוח. מהפונדק יצא במרוצה יהודי וקרא במאור פנים: "הנה אורחים, אורחים יהודים יקרים". היהודי ניגש אל כל אחד מבני החבורה ובירך אותם לשלום, והזמין אותם להיכנס לביתו, בואו רבותי, היכנסו הביתה, תנוחו קצת, תאכלו משהו ותחיו את נפשותיכם, יחד עם זאת תחיו גם את נפשי. הרי לא בכל יום מזדמן לי כאן לקיים מצוות הכנסת אורחים. "אולי מוטב שניסע לעיר הקרובה" אמר הבעל שם טוב הקדוש, שם יהיה לנו מקווה, נוכל להתפלל בציבור ולשמוע קריאת התורה.

"אצלי יש גם מקווה, גם ספר תורה ויחד איתכם יהיה גם מנין." אמר הפונדקאי שביקש והתחנן שלא יסרבו לקבל את הצעתו ויסקימו להתארח אצלו, הוא הוסיף ואמר כי אם ירצו דווקא להתפלל בשבת בעיר, יוכלו לגשת לשם ברגל כי המרחק אינו עולה על מחצית תחום שבת. בסופו של דבר נאות הבעל שם טוב לבקשת הפונדקאי להתארח אצלו לזמן מה. האיש שאירח אותם חי בתנאים צנועים למדי, אולם הוא העמיד לרשות האורחים את החדרים הטובים ביותר שבביתו ועשה את הכל כדי להנעים את שהותם אצלו. אחרי שהתפללו מנחה וערבית, הזמין הכפרי את אורחיו להסב ליד שולחן ערוך, והוא אישית עמד עליהם לשרתם. בשבת בבוקר צעדה כל החבורה לעיר הסמוכה כדי להתפלל בציבור, ואילו במוצאי שבת ערך הכפרי מלווה מלכה כיד המלך, ואף הזמין אורחים נוספים מהעיר ומהכפר, ושמח שמחה גדולה כאילו היה זה אצלו חג גדול. הבעל שם טוב ותלמידיו בילו ימים אחדים במחיצתו של הכפרי ששירת אותם באופן אישי ולא חסך כל מאמץ כדי שירגישו טוב. לפני שנסעו משם, שאל הבעל שם טוב את המארח אם יש לו בקשה מסוימת? "בקשתי היחידה היא שהצדיק יתפלל עבורי שאזכה לחיי העולם הבא," השיב הכפרי. "הדבר שאתה מבקש נתון למעשה בידך," השיב

משל ונמשל

לפום צערא - אגרא

משל למלך גדול, שרצה לבנות ארמון מלוכה מושלם בהדרגה. כינס את טובי האדריכלים לתכנון, גייס את טובי הבנאים לבנותו, ולא חסך כל מאמץ כדי שייבנה הארמון בפאר ובהדרגה, ואכן, כאשר כילו לבנותו, לא היה כמוהו ליופי. עתה ביקש המלך שטרקלין הארמון המשמש להיכל המלוכה, יהיה המפואר ביותר. קרא לארבעה מגדולי הציירים במדינה, והורה לכל אחד מהם לצייר קיר אחד בטרקלין. ידע כי התחרות ביניהם תפיק את המירב והמיטב. ואמנם, שלושה מהם עבדו ועמלו במרץ רב והשקיעו את כל יכולתם וכישרונם במלאכתם. הצייר הרביעי חבק ידיים, התעצל ולא החל בעבודה. דיברו עמו, המריצו אותו, איימו עליו - ולשוא. השלושה סיימו את מלאכתם - יצירות אמנות למופת. אז התעורר הצייר הרביעי לפעולה. מיהר ושייף את הקיר, החליקו למשעי, ואז כיסהו בצבע מבריק מלוטש כראוי, וכל שלושת הקירות השתקפו בו. הכותל שלו היה היפה מכולם. שלושת הציירים כעסו מאד על חברים. הייתכן? הם עמלו ויגעו, טרחו בכל כוחם - והוא נהנה מפרי עמלם, קוטף את פירות כשרונם! אך מה יכולים היו לעשות? חרקו שיניים והמתינו לביקורו של המלך. המלך הגיע וסקר קיר אחר קיר. התפעל מהרעיונות, מעושר הצבעים, מהאמנות ומהאומנות. עבר מהקיר הראשון לשני ולשלישי. ואז עמד לפני הקיר הרביעי - ונעתקו המילים מפיו. כל שלושת הקירות השתקפו בו במיזוג ובהרמוניה נפלאה! אמר המלך: "קיר זה יפה כמו כל השלושה יחדיו, מגיע עבודו שכר כמו עבוד כל השלושה!" והציירים שומעים וליבם נופל. אשר יגורו בא. נטל המלך שקים מלאים מטבעות זהב, והורה לתלות שק על כל אחד משלושת הקירות. כל צייר יטול את שכרו התלוי על הקיר שלו. ובקיר הרביעי - ישתקפו שלושת השקים כאחד, וזה יהיה שכרו של הצייר הרביעי.

המשל: השכר ניתן כפי היגיעה וכפי שנאמר: "לפום צערא - אגרא" (אבות ה', כ"ב), לפי הצער מגיע השכר.

(מתוך מאמר)

למחרת בבוקר התפללתי, ולאחר מכן נפרדתי ממנו לשלום והלכתי חזרה לעגלות שלי, אולם שוד ושבר, לא מצאתי אותן, הן נעלמו כאילו בלעה אותן האדמה. בהתחלה חרה לי הדבר מאד ונכנסתי לעצבות, אולם לאחר מכן התאוששתי וחשבתי לעצמי שבעצם אין לי כלל מה להצטער, כי ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך, ובטח הכל לטובה. התחלתי ללכת בגפני, עד שפגשתי חבורת קבצנים שהצטרפתי אליה ואיתם יחד באתי לכאן למעזיבוז.

הקבצן השתתק ועיני כולם פנו עתה לעבר הבעל שם טוב הקדוש, כולם רצו לדעת מה יאמר הצדיק על סיפורו התמוה של היהודי בעל מכניס האורחים. הבעל שם טוב מצידו פנה אל הקבצן ושאלו: האם התחרטת על כך שביקשת ממני ברכה שתזכה לחיי העולם הבא, אולי היית מעדיף לקבל בחזרה את רכושך האבוד? חס וחלילה אמר הקבצן, הרבי שואל, האם אני מסכים להמיר את חלקי בעולם הבא תמורת מאה חביות יין? לא רבי, אני מסכים להישאר כל ימי קבצן ולהיות נע ונד, ולזכות בחיי העולם הבא. "הנה, הנה זה מה שרציתי לשמוע ממך," אמר לו הבעל שם טוב, יהודי חייב להיות מוכן לתת את הכול בשביל האמונה, לאכול פת במלח, לשתות מים ולישון על הארץ, ולקבל ייסורים באהבה. אתה קיימת את זה, ולכן תזכה לחיי העולם הבא. חיוך של אושר נשתפך על פניו של הקבצן המרוד, ואילו הבעל שם טוב הקדוש המשיך ואמר: אתה הרי חושב לעצמך: לפני כמה זמן יצאת מבייתך ועכשיו אתה תהיה נע ונד יחד עם חבריך זמן רב, טעות היא בידך, בעזרת השם יתברך מחר יגיעו העגלות עם חביות היין שאיבדת ביער, אתה תמכור אותם ברווח גדול, ושוב תוכל לקיים את מצוות הכנסת אורחים בהידור כמו קודם, ועוד יותר מזה, ובנוסף לכך גם תזכה לחיי העולם הבא. הבעל שם טוב קירב מאוד את הקבצן המדומה ודיבר רבות על ערכה הרם של מצוות הכנסת אורחים בעולם הזה ושכרה בעולם הבא.

למחרת היום אכן הגיעו העגלות עם החביות כדברי הבעל שם טוב. מכניס האורחים נהיה לעשיר גדול והמשיך להכניס אורחים ביד רחבה.

צ'ין אדם לחברו

פקחותו של הצדיק עזר לאלמנה

מסופר על הרה"ק רבי ישראל דה"א אהבת ישראל" מויזניצא זיע"א (יומא דהילולא ב' סיון), שהיה נוהג בכל ערב ללכת עם הגבאי שלו לטייל כחצי שעה. פעם אחת הגיע בדרך טיולו עד בית גביר אחד שהיה מנהל בית הבנק המקומי. הלה היה מן הנאורים והמשכילים ולא היה מחסידי הרבי כלל. משהגיע לשם דפק על דלת הבית, וכשהמשרת פתח את הדלת נכנס לפנים והגבאי אחריו. היה הדבר תמוה לגבאי מה זה ועל מה זה נכנס פתאום לכאן, אבל לא ההין לשאלו דבר. וכשראה שהרבי נכנס הלך בלי אומר גם הוא אחריו. כשלפתע ראה בעל הבית את הרבי בא לביתו, חרד לקראתו וקיבלו בהדרת הכבוד, כי היה איש מנומס. הגישו לו כסא לשבת והרבי ישב איזה זמן בלי לדבר כלל. לא הרחיב בעל הבית לשאלו את הצדיק בעצמו מה לידידי בביתי. ופנה בלחישה אל הגבאי ושאלו לפשר הביקור הזה. השיבו הגבאי כי גם הוא בעצמו אינו יודע כלום. אחרי כן קם הרבי מכיסאו נפרד מבעל הבית והלך לו. ובעל הבית הלך מפני הכבוד ללוות את הרבי וליווהו עד ביתו. משהגיעו ליד בית הצדיק והגביר התכונן לחזור הביתה, לא יכול היה להתאפק עוד ופנה אל הרבי בשאלה, ימחל לי הרבי על שאלתי, הנה בביתי לא היה מן הנימוס לשאלו משום מה כיבדני בביקורו? אבל עתה רוצה אני לדעת את סיבת הביקור. השיב לו הרבי הלכתי לביתך לקיים מצוה. וברוך השם שקיימתי את המצוה. תמה הגביר איזה מצוה? רבותינו אמרו, השיב לו הרבי 'כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר

דבר שאינו נשמע'. ובכן אם אני אשב לי בביתי ואתה נמצא בביתך, איזו מצוה תהיה או כשלא אומר לו את הדבר שאינו נשמע. צריכים ללכת לאותו האיש הבלתי שומע לביתו, ושם לא לומר לו ואז תהיה המצוה כתיקונה, וכך עשיתי. אבל, אמר לו הגביר ימחל הרבי להגיד לי את הדבר אולי אשמע, לא, אמר לו הרבי, מובטחני כך שלא תשמע, וככל שהרבי סירב מלהגיד לו את הדבר כן גברה הסקרנות של הגביר יותר ויותר לדעת את הסוד, והפציר הרבה בצדיק שיגלה לו את הדבר שאינו נשמע. עד שלבסוף נעתר לו הרבי ואמר לו, הנה אלמנה פלונית והיא עניה מרודה חייבת לבית הבנק שלך סכום כסף מסויים על המשכנתא של ביתה. בימים הקרובים עומד הבית להימכר על ידי הבנק במכירה פומבית, והיא האלמנה תצטרך לצאת החוצה. חפצתי לבקש ממך שתמחל את החוב לאותה אלמנה, אבל לא אמרתי לך את בקשתי משום אותה המצוה שלא לומר. אבל, אמר לו הגביר בתימהון איך אפשר דבר שכזה, הלא החוב איננו חוב פרטי שלי אלא של הבנק, ואני אינני אלא המנהל של הבנק אבל לא בעליו ואדוניו, והסכום הוא של כמה מאות רייניש. אם כן הלא הוא הדבר, הפסיקו הרבי, אשר דיברתי שלא תאבה ולא תשמע. והרבי הפסיק את השיחה ונכנס לביתו. והגביר אף הוא הלך לו לביתו, אבל הדברים נכנסו כחץ ללבו של הגביר ולא נתנו לו מנוח, עד שלבסוף הכניס מכיסו את כל החוב של האלמנה לקופת הבנק והאלמנה נשארה בביתה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' סיון

הרה"ק רבי ישראל מויזניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל - תרצ"ו)
הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש ממנוקאטש (מנחת אליעזר (תרצ"ו)

יום ראשון ג' סיון

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפוטיוקע ב"ר יצחק (תקס"א)

יום שני ד' סיון

הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ מדינוב ב"ר דוד (תרמ"ה)

יום שלישי ה' סיון

הרה"ק רבי זאב וואלף הלוי מזיטומיר (תקנ"ז)

הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה (עבודת הגרשוני - תרכ"ג)

יום רביעי ו' סיון

דוד מלך ישראל חי וקים בן ישי (ב"א תתקכ"ד)
רבי חיים ב"ר בצלאל מזירמיוזא (באר מים חיים על פירשי' - שמ"ח)

מוריניו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר אליעזר (תק"כ)

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור (אמרי אמת) ב"ר אריה יהודה לייב (תש"ח)

יום חמישי ז' סיון

הגה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס אב"ד ירושלים ת"ז (תשי"ג)

יום שישי ח' סיון

הרה"ק רבי ישכר בעריש מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

פרפראות

הרה"ק רבי אברהם מרדכי דה"אמרי אמת" מגור זיע"א (יומא דהילולא ו' סיון) היה אומר: חג השבועות הוא לב של כל השנה. ונותן כח לכל השנה. ועל זה נאמר (שה"ש ה' ב') 'אני ישנה ולבי ער ישנה' בגימטריא שס"ה כנגד ימי השנה. 'ולבי ער' בחג השבועות, ולכן נוהגים להיות נעורים כל הלילה.